

VERSIOON 03.01

12.04.2019

LÜHIANALÜÜS TULUMAKSU LAEKUMISEST

KOHALIKELE OMAVALITUSTELE 2019 AASTA I KVARTALIS

**AUTOR: MÄRT MOLL
EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
NÕUNIK**

LÜHIANALÜÜS TULUMAKSU LAEKUMISEST

Vastavalt tulumaksu laekumise perioodilisusele teen ülevaate tulumaksu laekumisest kohalikele omavalitustele 2019 aasta I kvartalis ja võrdlen seda eelmise aasta sama kvartali, võrreldava laekumisega eelmise aasta I kvartalis, eelmise kvartaliga ning varasemate aastate I kvartaliga. Toon lisaks ka tulumaksu laekumise elaniku kohta ning ülevaate kõrgema ja madalama tulumaksu laekumise kasvuga omavalitustest.

Tabel 1	TM								
	I kvartal			Saldo eelmise aastaga		Võrreldav saldo eelmise aasta laek.%		Saldo eelmise kvartaliga	
	2019	Vör. 2019	2018						
KOKKU	291 339 988	289 630 533	266 256 476	25 083 512	9,4%	23 374 057	8,8%	9 083 119	3,2%

I kvartaliga laekus kohalikele omavalitsustel tervikuna tulumaksu eelmisest aastast rohkem üle 25 mln.€. Kasv **+9,4%**. Võrreldav laekumine kui tulumaksu laekumise protsenti poleks tõstetud oli üle 23,3 mln.€. Kasv **+8,8%**. seega tulumaksu eraldamise protsenti kasv suurendas kohalikke eelarveid **+0,6%** võrra, ehk 1 709 455 € võrra.

Võrdluses eelmise 2018 aasta IV kvartaliga kasvas tulumaksu laekumine **+3,2%** ehk veidi üle 9 mln.€.

Tabel 2	TM								
	I kvartal			Saldo eelmise aastaga		Võrreldav saldo eelmise aasta laek.%		Saldo eelmise kvartaliga	
	2019	Vör. 2019	2018						
Harjumaa	156 005 033	155 089 664	140 841 678	15 163 355	10,8%	14 247 986	10,1%	5 363 898	3,6%
Hiiumaa	2 168 799	2 156 073	1 976 889	191 910	9,7%	179 184	9,1%	58 924	2,8%
Ida-Virumaa	20 952 473	20 829 533	19 511 381	1 441 092	7,4%	1 318 152	6,8%	852 161	4,2%
Jõgevamaa	4 926 423	4 897 517	4 607 102	319 321	6,9%	290 415	6,3%	-39 690	-0,8%
Järvamaa	5 971 974	5 936 933	5 528 268	443 706	8,0%	408 665	7,4%	91 406	1,6%
Läänemaa	3 904 749	3 881 838	3 746 413	158 336	4,2%	135 425	3,6%	-68 870	-1,7%
Lääne-Virumaa	11 064 974	11 000 050	10 361 745	703 229	6,8%	638 305	6,2%	252 244	2,3%
Põlvamaa	4 411 597	4 385 712	4 094 136	317 461	7,8%	291 576	7,1%	-4 532	-0,1%
Pärnumaa	15 742 070	15 649 702	14 642 384	1 099 686	7,5%	1 007 318	6,9%	145 483	0,9%
Raplamaa	7 118 936	7 077 165	6 497 762	621 174	9,6%	579 403	8,9%	347 968	5,1%
Saaremaa	6 755 990	6 716 349	6 409 779	346 211	5,4%	306 570	4,8%	44 179	0,7%
Tartumaa	33 045 733	32 851 835	30 176 666	2 869 067	9,5%	2 675 169	8,9%	1 547 359	4,9%
Valgamaa	4 668 350	4 640 958	4 299 582	368 768	8,6%	341 376	7,9%	125 024	2,8%
Viljandimaa	8 518 941	8 468 956	7 856 475	662 466	8,4%	612 481	7,8%	228 311	2,8%
Võrumaa	6 083 946	6 048 248	5 706 216	377 730	6,6%	342 032	6,0%	139 254	2,3%
KOKKU	291 339 988	289 630 533	266 256 476	25 083 512	9,4%	23 374 057	8,8%	9 083 119	3,2%

Maakondade arvestuses oli laekumine võrdluses eelmise aastaga kõigil maakondadel positiivne. Kõrgeima laekumise kasvu protsendiga **+10,8%** oli esimene Harjumaa ja madalama **+4,2%** oli viimane Läänemaa. Kasvude vahe 2,57 korda. Keskmisest laekumisest oli kõrgeim laekumine suurem 1,6 ja madalaim madalam 5,2 prosendi võrra.

Ka võrreldav tulumaksu laekumine oli positiivne. Kõrgeim ja madalaim laekumine oli samadel maakondadel ning nende vahed sarnased.

Samas aga võrreldes laekumise kasvu eelmise, 2018 aasta IV kvartaliga oli laekuse kasv madalam Läänemaal **-1,7%**, Jõgevamaal **-0,8%** ja Põlvamaal **-0,1%**. laekumise vähenemine eurodes polnud siiski väga kõrge, vaid veidi üle 110 tuh. €.

Kõrgeim laekumise kasvu protsent **+5,1%** oli Raplamaal ja madalaim nagu tabelist nähtub **-1,7%** Läänemaal. Samas kui keskmine laekumine oli eelmisest kvartalist kõrgem **+3,2%**.

Tabel 3	TM								
	I kvartal			Saldo eelmise aastaga		Võrreldav saldo eelmise aasta laek.%		Saldo eelmise kvartaliga	
	2019	Võr. 2019	2018						
Vallad	114 956 437	114 281 923	105 341 350	9 615 087	9,1%	8 940 573	8,5%	3 625 160	3,3%
Suured vallad	27 337 707	27 177 301	24 895 640	2 442 067	9,8%	2 281 661	9,2%	1 043 166	4,0%
Keskmysed vallad	31 518 991	31 334 051	28 822 917	2 696 074	9,4%	2 511 134	8,7%	1 080 150	3,5%
Normaalsed vallad	45 715 258	45 447 021	42 103 064	3 612 194	8,6%	3 343 957	7,9%	1 183 568	2,7%
Saarvallad	10 384 481	10 323 549	9 519 729	864 752	9,1%	803 820	8,4%	318 276	3,2%
Maakonnakeskused	175 137 677	174 110 046	160 088 817	15 048 860	9,4%	14 021 229	8,8%	4 616 868	2,7%
Linnad KOKKU	176 383 551	175 348 610	160 915 126	15 468 425	9,6%	14 433 484	9,0%	5 457 959	3,2%
Suured linnad	148 885 880	148 012 283	135 673 864	13 212 016	9,7%	12 338 419	9,1%	4 272 337	3,0%
Keskmysed linnad	23 668 636	23 529 759	21 773 251	1 895 385	8,7%	1 756 508	8,1%	969 507	4,3%
Väikesed linnad	3 829 035	3 806 568	3 468 011	361 024	10,4%	338 557	9,8%	216 115	6,0%

Järgmisena vaatleme tulumaksu laekumise kasvu omavalitustüüpide ja nende suurusgruppide lõikes käesoleva aasta I kvartalis ja võrdleme seda samade parameetritega nagu ka kogulaekumise osas tegime.

Kõrgeim tulumaksu laekumise kasv võrdluses eelmise aasta I kvartaliga **+10,4%** oli väikelinnadel ja madalaim **+8,6%** normaalse suurusega (5 000 -10 999 elanikku) valdadel, keskmysed laekumise kasvu **+9,4%** juures.

Võrreldava laekumise puhul oli kasv suurim samadel omavalitsustüüpidel ja nende suurusgruppidel.

Erinevalt tulumaksu kogulaekumisest laekumisest maakondade lõikes polnud aga siinses võrdluses ühegi grupi tulumaksu laekumise kasv negatiivne. Kõrgeim kasv **+6,0%** oli ka siin väikelinnadel (elanike arvuga kuni 9 999) ja madalaim **+2,7%** jällegi normaalse suurusega valdadel.

Kui me aga võrdleme käesoleva aasta tulumaksu kasvu varasemate aastate juurdekasvudega näeme et käesoleva aasta juurdekasv oli kõrgem kõigist varasematest aastatest kõigil kohalikel omavalitustel.

Tabel 4	TM võrdlus			
	2017	2016	2015	2014
	I kvartaliga			
KOV arv TM rohkem	79	79	79	79
KOV arv TM vähem	0	0	0	0
Linnad TM rohkem	15	15	15	15
Linnad TM vähem	0	0	0	0
Vallad TM rohkem	64	64	64	64
Vallad TM vähem	0	0	0	0
KOV arv TM vähem	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Linnad TM vähem	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Vallad TM vähem	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Järgmisena vaatame kellel omavalitustest oli tulumaksu laekumise juurdekasv võrdluses eelmise aasta I kvartaliga kõige kõrgem ja kellel madalaim.

Kõrgeima laekumisega 1o esimese hulgas on üllatuslikult esimene Loxsa linn kes varasematel aastatel oli sellises võrdluses viimane või vähemalt viimaste hulgas. Nende kümne hulgas on omavalitusi Harjumaalt 4, Tartumaalt 2, Valga-, Saare-, Rapla- ja Põlvamaalt 1. Esimese ja kümnenda laekumise kasvu vahe on peaaegu kolm korda.

10 suurima laekumise kasvu % omavalitsust I kvartalis 2019			10 väikseima laekumise kasvu % omavalitsust I kvartalis 2019		
Harjumaa	Loksa linn	29,7%	Läänemaa	Vormsi vald	-9,2%
Tartumaa	Luunja vald	18,1%	Ida-Virumaa	Lüganuse vald	3,2%
Valgamaa	Otepää vald	15,6%	Võrumaa	Rõuge vald	3,2%
Harjumaa	Rae vald	15,2%	Pärnumaa	Saarde vald	3,3%
Harjumaa	Saku vald	15,1%	Läänemaa	Haapsalu linn	4,0%
Tartumaa	Kambja vald	14,2%	Järvamaa	Järva vald	4,1%
Harjumaa	Harku vald	13,7%	Saaremaa	Saaremaa vald	4,9%
Saaremaa	Muhu vald	13,1%	Lääne-Virumaa	Vinni vald	4,9%
Raplamaa	Märjamaa vald	12,6%	Jõgevamaa	Põltsamaa vald	4,9%
Põlvamaa	Kanepi vald	11,9%	Lääne-Virumaa	Viru-Nigula vald	5,4%
Keskmine kasv			9,4%		

Kümne madalaima laekumise kasvuga omavalituste hulgas on vaid üks, Vormsi vald, kelle laekumise kasv on negatiivne.

Lääne- ja Lääne-Virumaalt on kaks omavalitust, Ida-Viru-, Võru-, Pärnu-, Järva-, Saare- ja Jõgevamaalt 1 omavalitsus.

Vaadates tulumaksu laekumist elaniku kohta ja võrreldes seda eelmise aasta I kvartali laekumisega näeme et kõige suurem olu laekumise kasv ka selles arvestuses +20,0€ väikelinnadel, väikseim 15,8€ aga samuti optimaalse suurusega (normaalsed vallad) valdadel.

Kasvu järjestus on siis:

1. Väikelinnad – 20,0€
2. Suured linnad – 18,7€
3. Suured vallad – 18,1€
4. Suurepoolsed vallad – 17,0€
5. Saarvallad – 16,5€
6. Keskmised linnad – 15,9€
7. Normaalsed vallad – 15,8€

Tabel 6	I kvartal		
	2019	2018	Kasv
Laekumine el.kohta	214,3	196,5	17,8
Linnad	216,9	198,6	18,4
Suured linnad	224,8	206,1	18,7
Keskmised linnad	177,8	161,8	15,9
Väikelinnad	218,8	198,8	20,0
Maakonnakeskused	223,4	205,0	18,4
Vallad	210,3	193,4	16,8
Suured vallad	248,7	230,6	18,1
Suurepoolsed vallad	204,8	187,8	17,0
Normaalsed vallad	199,4	183,6	15,8
Saarvallad	193,4	176,9	16,5

Tabel 8	TM võrdlus			
	2017	2016	2015	2014
	I kvartal			
Harjumaa	23,8%	36,3%	44,9%	57,1%
Hiiumaa	21,0%	33,6%	33,9%	44,9%
Ida-Virumaa	18,3%	23,5%	24,4%	31,0%
Jõgevamaa	15,9%	25,4%	32,2%	41,3%
Järvamaa	18,3%	28,5%	33,4%	41,5%
Läänemaa	13,1%	20,5%	25,3%	32,5%
Lääne-Virumaa	19,1%	28,9%	33,2%	42,8%
Põlvamaa	19,3%	29,6%	32,9%	45,3%
Pärnumaa	19,6%	30,2%	35,2%	45,2%
Raplamaa	20,7%	31,7%	39,0%	48,0%
Saaremaa	17,6%	28,7%	35,6%	42,9%
Tartumaa	21,6%	34,3%	42,0%	50,0%
Valgamaa	17,0%	28,1%	34,0%	42,7%
Viljandimaa	18,9%	28,0%	36,0%	44,6%
Võrumaa	18,9%	28,1%	34,9%	48,8%
KOKKU	21,6%	32,9%	39,8%	50,3%

Selgitada kuidas väikelinnade tulumaksu kasv elaniku kohta kasvas kõige enam ei olnud võimalik.

Kui me võrdleme käesoleva I kvartali laekumist võrdluses varasemate aastate sama kvartaliga, saame märkida et kogulaekumine on positiivne kõigi aastate suhtes.

Tabel 7	TM võrdlus			
	2017	2016	2015	2014
	I kvartal			
KOKKU	21,6%	32,9%	39,8%	50,3%

Vaadates kogulaekust maakondade lõikes, on pilt ka siin positiivne.

Parimas positsioonis on siin kõigil aastatel Harjumaa ja Tartumaa.

Kehvemas aga Lääne-, Jõgeva- ja Ida-Virumaa.

Tabel 9	TM võrdlus			
	2017	2016	2015	2014
	I kvartal			
Vallad	21,5%	32,8%	40,5%	50,8%
Suured vallad	23,4%	36,2%	45,3%	55,6%
Keskmysed vallad	21,1%	31,5%	38,4%	47,0%
Normaalsed vallad	20,1%	30,8%	38,4%	49,3%
Saarvallad	24,3%	36,5%	44,5%	57,9%
Maakonnakeskused	21,6%	33,2%	40,1%	51,0%
Linnad KOKKU	21,7%	32,9%	39,4%	49,9%
Suured linnad	22,2%	34,2%	41,2%	52,6%
Keskmysed linnad	18,3%	25,3%	28,2%	35,1%
Väikesed linnad	22,6%	35,5%	41,5%	46,9%

Tuues sija juurde ka võrdluse omavalitustüüpide ja nende suurusgruppide lõikes näeme et paremas seisus on siin peaaegu kõigil aastatel saarvallad. Vaid 2015 aasta võrdluses on paremas positsioonis suured vallad.

Halvemas positsioonis on aga kõigil aastatel keskmise suurusega linnad.

Lõpetades seda ülevaadet peab märkima et jooksvas arvestuses kogulaekumise poolest on I kvartali tulemused tulumaksu laekumises paremad kui seda on märtsi laekumine.

Selline tulemus on võrreldav ka varasemate aastate analüüsid. Aasta kokkuvõttes on see kindlasti positiivne kuigi kuude lõikes tulumaksu laekumise suur volatilsus võib omavalitsustele tekitada eelarve täitmisel probleeme.